

Jukka Pakkanen

MARIANZAN

raisionaunu

Jukka Pakkanen

Marianzan raitiovaunut

SAGA Egmont

Marianzan raitiovaunut

Cover image: Shutterstock
Copyright © 2000, 2021 Jukka Pakkanen and SAGA Egmont

All rights reserved

ISBN: 9788726930832

1st ebook edition
Format: EPUB 2.0

No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted, in any form or by any means without the prior written permission of the publisher, nor, be otherwise circulated in any form of binding or cover other than in which it is published and without a similar condition being imposed on the subsequent purchaser.

www.sagaegmont.com
Saga Egmont - a part of Egmont, www.egmont.com

Piazza Europa

Monikilometrisen tunnelin jälkeen oikealla kohosi jyrkkä vuorenrinne ja vasemmalla avautui meri. Ratapiha avartui, asemarakennus liukui näkyviin ja siinä sininen kyltti SPALENZA. Tartuin matkalaukkuun ja laskeuduin junasta viimeisenä, kävelin puolityhjän odotushallin läpi aseman pienelle aukiolle. Kaukana tiilenpunaisten kattojen takana majakka sykki tummuvalla merellä ja laivoja liukui sataman valoihin.

Aloin laskeutua loivasti pudottavaa katua kaupunkiin, ja samassa seisoin aukiolla. Siitä alkoi katuja kolmeen suuntaan. Valitsin keskimmäisen, Via Garibaldi, se näytti jatkuvan merelle asti. Kävelin sitä kilometrin ja käännysin vasempaan — kauppaliikkeitä, baareja, lehtikioskeja. Sitten sadan metrin päässä hämärässä näkyi kadun yllä pystysuora myrkyinvihreä ALBERGO MONDO.

Kävelin hotellin ovelle ja astuin aulaan. Portaat alkoivat heti portieerin tiskin vierestä, nurkassa oli pieni pyöreä pöytä ja kaksi kauhtunutta nojatuolia sekä niiden yllä mitätön merimaalaus. Jostain kuului radion hiljainen ääni, kevyttä musiikkia vuosikymmenten takaa. Tiskin takana ei ollut ketään, tuntui kuin olisin ainoa ihminen koko hotellissa. Painoin soittokellon nappia, siitä lähti kova särisevä ääni. Painoin uudestaan — ei ketään. Olin jo kääntyä takaisin kadulle, kun takahuoneesta ilmaantui nuori mies mustaa tukkaansa sukien ja loi minuun kysyvän katseen.

- Haluaisin huoneen viikoksi, ehkä pariksi.
- Passi, olkaa hyvä.

Avasin passini valmiiksi kuvan kohdalta, hän katsoi kuvaa ja sitten pidempään minua, kääntyi avaintaulun puoleen ja veti sormeaan sitä pitkin, nappasi keskimmäisestä rivistä avaimen ja laski sen passin kanssa tiskille.

- 207, toinen kerros. Hyvää yötä.
- En aio käydä vielä nukkumaan, sanoin.
- Iltahan on vielä nuori! hän sanoi nauraen.

Portaita peittävä matto oli joskus ollut tummanpunainen ja kova. Ajattelin kuolleita, jotka olivat kävelleet sillä. Välitasanteella oli suuri ruskehtava valokuva: aukion laidalla pieni kirkko ja sen vieressä kellotorni, toisella laidalla talojen pinnassa kylttejä INDUMENTI, LIBRI, SALI E TABACCHI, BAR ALBERTO, hyvin pukeutuneita ihmisiä yksinään ja pieninä ryhminä, pysäkkiä lähestyvä raitiovaunu, alakulmassa valkoinen teksti PIAZZA EUROPA 1912.

Neljäkymmentä vuotta ennen minun syntymääni.

Huoneeni oli vasemmalla hämärän käytävän päässä, kapea ja korkea. Kirkas valo tuli ylhäältä katosta varjostimettomasta lampusta, seinillä oli likatahroja ja pieniä kuivuneita veriläikkiä. Laskin matkalaukun sängylle ja menin kylpyhuoneeseen. Ikkuna oli raollaan, avasin sitä lisää ja vedin ulkoilmaa sisääni, majakka näkyi hetken kahtena. Vaatekaapin peilin kuluneessa pinnassa oli pieni musta hyttynen, iskin sen hengiltä, lasiin jäi punainen läiskä. Hankasin sen pois ja pesin käteni kuumalla vedellä.

Puhelinluettelo oli yöpöydän laatikossa.

Battaglin...

Löysin kaksi Battaglinia, mutta kummankaan etunimi ei ollut Nino.

Viskoin vaatteet päältäni ja astuin suihkukaappiin, vesi tuli suurina raskaina pisaroina jotka hakkasivat ihoa kuin

rakeet, kiertyi hitaana pyörteenä kaupungin viemäriin. Kuivasin itseni pyyhkeellä, josta ALBERGO MONDO oli kulunut melkein pois.

Palasin huoneeseen ja nostin pimennysverhon ikkunan edestä, taivas tummui meren yllä, laivan valo erkaantui majakan sykkeestä ja liukui kohti satamaa.

Ilta oli vielä nuori, mutta olin kuolemanväsynyt. Laskin pimennysverhon takaisin, kaivoin yöpuvun laukusta ja kävin sänkyyn, se narahti vähäisestäkkin liikkeestä. Käännyin kyljelleni vastapäiseen seinään päin. Siinä näkyi ihmisen pään kokoinen heikko valokuvio.

Kello oli puoli neljä, olin herännyt johonkin, hetkeen en tiennyt missä ja kuka olin, alhaalta kuului rattaiden kolinaa ja sitten kovaäänistä keskustelua, kuvio häilyi seinässä, ylläni heikko ininä etääntyi ikkunan suuntaan. Ajattelin nousta, mutta uni tuli painavana aaltona.

Koko yönä ei päässä tuntunut miltään, eikä tarvinnut käydä oksentamassa, eikä sängystä noustessa huimannut.

Ensimmäinen oireeton yö moneen viikkoon.

- Kuinka nukuitte? portieeri kysyi kaataessaan minulle kahvia aulan pienen pöydän ääressä.

- Niin ja näin. Sitä paitsi...

- ... huoneessa on hyttysiä, hän naurahti ja laski kahvikannun pöydälle. - Ne ovat tämän hotellin riesa, niihin on vain totuttava.

Halkaisin sämpylän ja sivelin sen päälle sulatejuustoa, vahvan kahvin kanssa se maistui hyvältä. Kaadoin lisää kahvia, portieeri antoi savukkeeseeni tulen.

- Lomalla vai? hän kysyi.

- Olen tullut tutustumaan Spalenzaan.

- Olette ollut Italiassa ennenkin?

- En tässä kaupungissa.

- Ette ole menettänyt mitään, kaikki tuntevat täällä toisensa. Puhutte hyvin kieltä.

- En mene koskaan maahan, jonka kieltä en osaa.

- Erinomaista! hän nyökki hyvillään. - Te olette ensimmäinen vierasmaalainen jonka tapaan, ja olen ollut alalla sentään toistakymmentä vuotta. Merimiehet tietysti... mutta he eivät asu hotelleissa. Ettekä te vaikuta merimieheltä.

- En, sanoin. - Ette te satu tuntemaan ketään Nino Battaglinia?

- Battaglini..., hän mielti käsi otsallaan.

- Battaglin. Hänen pitäisi asua Spalenzassa.

- Battaglin... Ei, en tunne. Olen pahoillani.

- Ei se mitään, sanoin, kiitin aamiaisesta ja palasin huoneeseeni.

Otin valokuvan matkalaukun sivulokerosta, panin sen pöydälle ikkunan eteen niin että auringonvalo tuli siihen samasta suunnasta mistä se oli tullut kuvan näkymään neljäkymmentä vuotta sitten.

Kaupungille... Kaivoin kameran laukusta paitojen seasta ja astuin käytävään.

Tämä on se kaupunki...

Aamupäivän auringonpaisteessa kaikki näytti arkisemmalta kuin illalla hämärässä. Käännyin risteyksestä josta olin eilen tullut hotellin eteen, ja sitten käännyin Via Garibaldille.

Meri kimalsi kaukana kadun päässä. Kävelin aamupäivän väljässä vilinässä, seisahtelin näyteikkunoiden eteen, joissa ei ollut mitään katsottavaa, ajattelin elämää jota täällä oli eletty, kuvittelin miten isäni oli sitä elänyt, peileistä tunnistin hahmoni omakseni mutta seuraavassa hetkessä omituisen vieraaksi.

Puistossa suihkulähteen vesi säihkyi sateenkaaren väreinä. Viisivuotias poika juoksenteli pisaroinnin rajalla ja aina kastuttuaan ratkesi pelon sekaiseen nauruun. Isä seiso syrjämpänä, yllytti poikaa yhä rohkeammaksi ja nauroi tämän mukana.

Siirryin puun alle ja nostin kameran silmille, painoin laukaisinta juuri kun isä koppasi pojan syliinsä ja nauroi tämän mukana. Otin toisen kuvan, kun poika seiso silmät kiinni kädet pystyssä pisaroinnin alla. Olisin ottanut vielä kolmannen, mutta he olivat jo menossa toisiaan takaa ajaen ja nauraen kohti puistoa.

- Mitä kuvaamista niissä kivenlohkareissa on? kuulin äänen takaani.

Vanhan miehen silmissä oli huvittunut katse.

- Minulla on tapana valokuvata paikkoja joissa käyn, sanoin, siirryin pari askelta sivummas ja otin kuvan kellotaulusta. Kivenlohkareiden keskellä se oli säilynyt melkein vahingoittumattomana, ruostuneet viisarit halkaisijaltaan parimetrisessä taulussa näyttivät aikaa 12.01, vai oliko se 24.01. Suurimpaan lohkareseen oli kirjoitettu valkoisella maalilla LA MORTE E L'ETERNITA'.

- Haluan todisteita Spalenzasta, sanoin.

- Olisittepa nähnyt kellotornin silloin kun se oli vielä pystyssä! mies sanoi, kuvaili kaihoisa ilme mustissa silmissään tornin muotoa. - Sitä käytiin katsomassa kaikkialta Euroopasta, se kertoi jotakin Euroopan vanhasta sielusta. Ja sitten ne siat räjäyttivät tornin kappaleiksi!

- Siat?

- Terroristit.

Mies katsoi minua ikään kuin olisin yksi niistä sioista. -
Torni oli kuulemma symboli, menneisyyden ja

taantumuksen ja riiston ja ties minkä. Olisinpa ollut silloin paikalla!

- Milloin?

- Keskiyöllä viisitoista vuotta sitten. Olisin ottanut kuvan.

- Miksi?

- Kuva olisi voinut auttaa poliiseja.

- Te olette valokuvaaja? kysyin.

- Minä olen kiertänyt kameran kanssa maailmaa puoli vuosisataa, hän nyökki hyvillään kiinnostuksestani. - Kuulkaa... minähän voisin ottaa kuvan teistä! Seisotte tuossa..., hän osoitti lohkaretta jonka pinnassa kuolema ja ikuisuus kohtasivat, ja toisella kädellään odotti jo kameraani.

- Miksi? kysyin.

- Saatte todisteen itsestänne. Katsoitte äsken noita sanoja aivan kuin teille olisi niissä jotakin tärkeää.

Voisiko hän olla Livio? Ajattelin valokuvaa hotellihuoneeni pöydällä, kuvittelin miehen joka oli joskus ottanut sen, tämä voisi olla Livio.

Asettauduin lohkareen viereen ja katsoin kameraan, kuvittelin taakseni Stadionin valkoisen tornin. Mies laskeutui hiukan kyykkyyyn ja painoi laukaisinta, muutti nopeasti arvoja ja otti toisen kuvan, antoi kameran takaisin minulle.

Jos hän on Livio, hän tietää. - Nino Battaglin...

- Mitä te sanoitte?

- Minun pitäisi löytää Spalenzasta mies, jonka nimi on Nino Battaglin. Te olette hänen ikäisensä, te voisitte tietää.

- En tunne ketään sen nimistä.

Hän läppäsi minua selkään kuin vanhaa kaveriaan ja hävisi torin vilinään.

Viisi minuuttia myöhemmin istuin BAR ALBERTON ulkopöydässä torin laidalla lasi kylmää olutta edessäni. Seitsemänkymppisiä miehiä vaelsi torilla saman verran kuin heitä vaeltaa kaikkialla, lyhyin askelin käveleviä tummavaatteisia miehiä.

Minulta ne vuodet jäisivät elämättä. En tuntenut siitä katkeruutta, olin vain hiukan surullinen ja pettynyt.

Nousin pöydästä. Horjahdin hiukan, mutta se ei johtunut oluesta, se oli huimausta, se meni ohi kun pidin hetken pöydänreunasta ja ravistin päätäni. Lääkäri ei ollut ehdottanut päänravistusta, se oli oma keksintöni ja joskus se auttoi.

Huimaus tuli uudestaan sisällä kassajonossa, olin juonut pullon olutta ja maailma keinui kuin humalaisella. Pyysin kahvin ja etsin tyhjän pöydän baarin periltä.

- Juventuksen kannattaja? kuulin takaani kysyttävän. Viereisen pöydän nuori mies osoitti valkomustaraitaista tupakansytytintäni, nappasi sen sormiinsa ja käänteli sitä.
- Kaunis kapine, eikä aivan uusi. Mistä olette saanut tämän?

- Eräältä tuttavaltani.

- Teillä on kaunis vanha Juventuksen sytytin, mutta tiedättekö mikä baari tämä on?

- Alberton.

- Tämä on Interin baari!

Mies osoitti vastapäistä seinää, se oli täynnä sinimustia viirejä ja sinimustaraitaisten jalkapallojoukkueiden valokuvia.

- Eikö tässä baarissa käy muita kuin teikäläisiä? kysyin.

- Siinähan on yksi! hän sanoi nauraen ja tökkäsi minua käsivarteen.

- Missä täällä on Juventuksen baari?

- Spalenzassa on vain yksi jalkapallobaari! Hän tyhjensi lasinsa, nousi pöydästä ja heilautti ovelta kättään. - Forza

Inter!

Join kahvini ja astuin Piazza Europalle, kävelin torin yli kirkon portaille. Ovi oli raollaan, avasin sitä lisää ja astuin sisään ikkunamosaiikin värjäämään kuulaaseen hämäämään, kävelin alttaritaulun eteen.

Äitinsä syliin lasketun ristiinnaulitun verisillä kasvoilla oli merkillinen ilme, melkein kuin hymy.

Kenelle se oli tarkoitettu? Kenelle se oli jäänyt?

Isälle?

Otin kynttilän ja siirsin siihen tulen.

Kuolleille ja eläville isille, ajattelin katsoessani korkeaa vakaata liekkiä.

Äiti

Tulin eilen illalla Spalenzaan. Kaupunki on pieni ja hotellini vaatimaton. Ankean huoneeni ikkunasta avautuu sentään kaunis näkymä: punatiilisten kattojen ja laajan puiston takana kimaltaa meri ja taivaanrannassa sen autereessa leijuu laivoja.

Ehkä elän tässä kaupungissa elämäni loppuun asti. Mitä nyt sanoisin muuta kuin että kaipaen sinua. Muistatko kellotornin isän lähettämässä postikortissa? Se on raunioina.

Antti

Minua väsytti, yksinäisyys, sen hivuttava paino. Seisoin keskellä lattiaa ja näin hahmoni vaatekaapin peilissä. Tummassa katseessa oli utelias hymy aivan kuin se olisi epätietoinen kenet näki.

Olin vain minä, ja maailmaa niin paljon kuin minussa oli, ja lähestyvä kuolemani.

Mitä minä teen? kysyin hahmoltani.

Kenelle sinä puhut?

Sinulle.

Otin avaimen pöydältä valokuvan vierestä ja astuin käytävään, se kallistui niin kuin yhtiön seitsemänkerroksisen talon käytävät olivat kallistuneet joka aamu viime kuukausien ajan. En tiennyt mihin menisin, palasin huoneeseen.

Missä sinä kävit? hahmoni kysyi.

Lopeta.

Mereltä puhaltava tuuli hankasi verhon jäykkää reunaa ikkunankehystä vasten ja synnytti epäsäännöllisesti rapsahtelevan äänen. Olin herännyt siihen, kello oli yli seitsemän, olin nukkunut vaatteet päällä kolme tuntia.

Seinässä häilyi sama kuvio kuin huoneen ollessa pimeänä. Näin siinä ihmisen kasvot, jonkun tutun ihmisen, jonka olin joskus tavannut tai jonka olin unohtanut. Kuvioista oli tulossa minulle ystävä, samanlainen kuin varjoni kadun pinnassa ja hahmoni peileissä ja ikkunoissa.

Pään jomotus herätti minut pitkästä unesta.

Seisoin kimaltavan meren rannalla. Taivaanrannasta lensi suuria valkoisia lintuja, kaartelivat ylläni ja laskeutuivat veteen toisiaan tuuppiviksi laivoiksi. Yksi muuttui äkkiä mustaksi, kääntyi minua kohti ja alkoi lähestyä, mutta samassa raskas sumu peitti sen näkyvistä. Sireenit alkoivat soida.

Kuulin ne vielä kun oksennuksen loputtua nojasin tärisevillä käsilläni pöntönreunaan.

Sinun on vain kestettävä tämä, sanoin hahmolleni peiliin.

Minä kestän, se sanoi.

Mitä muuta me voisimme, sanoimme toisillemme.

Ajoin parran ja seisoin kuumassa suihkussa. Puin päälleni tummansiniset farmarit ja turkoosin silkkipaidan,

hieraisin leukaani kevyttä partavettä. Ajattelin viettää illan naisen kanssa, mutten tiennyt mistä löytäisin naisen.

IL MARE

Siniset kirjaimet hohtivat kadun päässä hämärässä. Jostain ylhäältä kuului naisen hiljaista laulua, ajattelin millaista hänen kanssaan olisi. Sitten se loppui ja kirkas valo hävisi kadun pinnasta.

Katsoin ravintolan hinnat ovenvieren listasta, tarkistin rahani ja vilkaisin ikkunasta sisään. Pieni tyhjä sali, lämmin kellertävä valo. Astuin eteiseen.

- Myös ylhäällä on pöytiä, ovelle tullut tarjoilija sanoi ja viittasi taakseen portaisiin.

Yläsali oli avarampi, muutamassa pöydässä istui ruokailijoita. Tarjoilija ohjasi minut nurkkapöytään, ikkunasta näkyi lyhtyjen valaisemaa puistoa ja tummeneva meri sen takana. Joskus isä oli istunut samassa pöydässä ja nähnyt saman.

Toinen tarjoilija tuli saatuaan viereisen pöydän tilauksen, kauniskasvoinen vaalea mies. Jos olisin nainen haluaisin hänet kanssani sänkyyn, ajattelin hänen kävellessään tilaukseni mukanaan salin poikki. Ajattelin naisia, joita en koskaan tapaisi. Olin nuori mies, mutta olin sairas ja väsynyt.

Söin vihanneskeittoa ja sitten paistettua kalaa, join kuivaa valkoviiniä ja kahvin kanssa grappan. Jätin runsaat juomarahat ja nousin horjahtaen pystyyn. Viereisen pöydän pikkupoika huomasi sen, kuiskasi jotain isälleen.

Ajattelin sitä vielä alhaalla kadulla, ajattelin mitä kaikkea pojat puhuvat isilleen.

Minä en tiennyt siitä mitään. Joskus se oli saanut minut katkeraksi, nyt se teki minut vain hiukan surulliseksi.

Kävelin hiljaisia katuja tietämättä minne, illan jäähtyvä lämpö imeytyi keinuvaan mieleeni. Jokin sai minut haltioitumaan, osallisuus ihmisiin ympärilläni. Voisiko joku heistä olla Nino Battaglin? Mutta minulla ei ollut kiirettä löytää häntä, minulla oli aikaa loppu elämäni.

Tulin Piazza Europalle kirkon puolelta, kävelin kellotornin pysähtyneen ajan ohi puiston varjoihin ja sitten Viale Italian yli rantaan. Majakka sykki pimenevällä merellä, siitä erkani toinen valo, laiva liukui kohti satamaa. Vuoren laella valaistu risti hohti kuin majakkana epäileville.

Minä en epäile, koska en tiedä mitä on uskoa. Olen tahtomattani maailmaan ja olemassaoloon heitetty, Jumala syntyi minun mukaani. Kuolemani hetkellä Jumala katoaa, ja sitten häntä ajattelevat ne jotka elävät.

Jos isä oli seissyt tässä, tällä paikalla maan ja veden rajassa, yllään musteensininen taivas ja takanaan yöhön heräävä kaupunki, hän oli nähnyt majakan sykkeen ja seurannut satamaan liukuvaa laivaa, ja hän oli nostanut katseensa valaistuun ristiin vuoren laella. Kuoleman ajatus oli tullut hänen mieleensä kuin lintu huoneeseen ja hän oli tuntenut itsensä vähän aikaa toiseksi.

Odotin että Viale Italian liikennevirtaan tuli tauko, kävelin puiston varjoihin. Löysin oman varjoni, seisahduin niin että näin sen itseni kokoisena. Jos kamera olisi ollut mukaani, olisin ottanut siitä kuvan.

Punaviiniä... jotakin täyteläistä...

BAR ALBERTO oli täynnä miehiä ja tupakansavua, seisoin tiskin ääressä ja tutkin ylimmälle hyllylle järjestettyjä viinipulloja.

Kaikki hyvin? katse peilissä kysyi.

Kaikki hyvin, vastasin.

- Vaivaako teitä jokin? baarimikko kysyi antaessaan takaisin rahasta, jolla olin maksanut kahvin.

- Kuinka niin?

- Ajattelin vain...

- Mitä te ajattelitte?

Hän katsoi minua hetken tutkivasti, kohautti paksuja harteitaan ja pyyhkäisi tahran tiskiltä, kääntyi viereeni tulleen asiakkaan puoleen.

Pyysin toiselta baarimikolta viinipullon ja maksoin sen kassalla, astuin ulos.

Piazza European kulmalla huimaus oli pudottaa minut polvilleni. Ravistin päätäni, se ei auttanut. Käännyin Via Garibaldille ja maailma keinuen kävelin hotellille.

- Hyvää yötä, portieeri sanoi.

- Hyvää yötä, sanoin kun olin jo portaissa.

Ehkä olin vaikuttanut epäystävälliseltä. Ajatusteni ja tekojeni välillä oli viive, päässäni oli sietämätön hämärä joka esti minua toimimasta selkeästi.

”Sinun kanssasi on nykyään pirun hankalaa tehdä työtä”, muistin esimieheni sanat syksyllä suunnittelukokouksen jälkeen. ”Unohtelet asioita... toimit epäjohdonmukaisesti... olet kuin muissa maailmoissa... Sinun pitäisi käydä lääkärillä.”

Olin jo käynyt, mutten sanonut sitä hänelle. Minulla oli aivoissani kasvain ja enintään vuosi aikaa.

Astuin huoneeseen kuin kotiini. Korkkasin viinipullon, hain kylpyhuoneesta lasin ja kaadoin sen täyteen ruskeanpunaista viiniä, join nopeasti lasin tyhjäksi. Täytin sen uudestaan, suuntasin pöytälamppua valokuvaan eri puolilta ja join viiniä. Se virtasi vedessäni hitaina pyörteinä, hankasi aukkoja muistiini, joka oli alkanut sillä hetkellä kun minut vedettiin äidistäni ulos.

Otin täyden kasetin kamerasta ja panin uuden tilalle, säädin etäisyyden minimiin ja siirsin pöytälamppun puolen

metrin päähän kuvasta. Stadionin aukio tulvi valoa, pöytälampan ja neljäkymmenen vuoden takaisen auringon. Torni huojahti ja näkyi hetken aikaa kahtena. Painoin laukaisinta, sulkimen räpsähdys halkaisi huoneen hiljaisuuden. Join viiniä suoraan pullon suusta.

Nousin seisaalleni, horjahdin kuin joku olisi tönäissyt. Istuin sängyn laidalle kamera käsissäni ja pää puolillaan viiniä, yritin muistaa elämäni niin pitkälle kuin voin, muistin eiliseen iltaan mutten muistanut mitä silloin tein, sammutin valon ja pimeä valokuva sormissani join viinipullon tyhjäksi.

Herään kovaan vaativaan koputukseen. En jaksa nousta avaamaan, avain kääntyy lukossa ja sitten ikkunasta lankeavassa heikossa valossa seisoo mies. Hänellä on käsissään valkoinen lautanen, hän hymyilee minulle kauniilla sinisillä silmillään, kutsuu minua tulemaan. Nousen sängystä, vaikeasti kuin olisin keinuvassa laivassa. Mies pyytää minua katsomaan mitä lautasella on. Siinä on kamera, minun kamerani. Tartun siihen, hän nyökkii innokkaasti että ottaisin hänestä kuvan, alkaa järjestellä vaaleita kiharaisia hiuksiaan. Nostan kameran silmilleni, huoneen keinunnassa se on koko ajan pudota sormistani. Mies nauraa, ja on kadonnut. Hänen paikallaan on oven kokoinen peili, seison sen edessä ja tähtään itseäni kameralla kuin se olisi pistooli.

Heräsin yltä päältä hiessä, päässä jomotti ja huimasi, ja sitten alkoi tulla oksennus. Sain sen osumaan juuri ja juuri pönttöön. Nousin huojuen pystyyn ja katsoin naamaani peilistä. Se olin minä, ei kukaan muu, ja olin onnellinen ettei kukaan toinen nähnyt sitä.

Äiti

Huomenna tulee kuluneeksi neljäkymmentä vuotta olympiakisojen avajaisista.

Minä en ollut neljäkymmentä vuotta sitten syntynyt, mutta olympiakisojen päivät seuraavat minua elämäni loppuun asti. Avajaisten valkopukuinen Barbara... aivan kuin olisin nähnyt hänet! Hänessä on jotain samaa kuin sinussa, äiti:

Kai minun pitäisi jotenkin juhlia huomista. Mutta yksin juhliminen on hankalaa. Minä olen yksin itseni kanssa. En tiedä mitä minun pitäisi tehdä, en tiedä edes mitä teen sitten kun olen lopettanut tämän.

Minun oli pakko kirjoittaa tämä. Kenelle muulle minä kirjoittaisin.

Antti

Mitä merkitsi enää se, että olin saanut yhtiöstä potkut. Tilauskannan romahdus, myyntikate miinuksella, varat ja velat väärässä suhteessa — ne olivat vaikeita vuosia, kaikille, koko Suomelle. Minä olin siihen kaikkeen vain osasyllinen enkä ollut ainoa erotettu osastopäällikkö. Olin yksi neljästä, mutta olin ollut talossa kauimmin, toistakymmentä vuotta.

”Kukaan ei kiistä pätevyttäsi”, toimitusjohtaja oli sanonut minulle talvella, ”mutta sinulla on yksi ongelma.”

”Kerro.”

”Sinä olet tunnollinen, nuhteeton, vilpitön, mutta olet sitä kaikkea liikaa. Sitä voisi sanoa heikkoudeksikin. Sinä kuljet aina samaa tasaista vauhtia. Hyvinä aikoina se käy, näinä aikoina tarvitaan muutakin, meidän tyyppiseen yhtiöön lama puree erityisen armottomasti.”

”Minä ymmärrän.”

Hän käänsi pyörivän tuolinsa ikkunaan päin ja katsoi ulos pyryyn, kääntyi takaisin minuun päin. ”Muuten... alaisesi kertoi eräistä ongelmista välillänne. Olet viime